

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Police przyjętego na lata 2020-2023

1. Wstęp

Gminny Program Opieki nad Zabytkami (GPOZ) w gminie Police został zatwierdzony w dniu 26 listopada 2019 r. Uchwałą Nr XIV/144/2019 Rady Miejskiej w Policach.

GPOZ stanowi element polityki samorządowej, pozwala na podejmowanie zaplanowanych i skoordynowanych działań dotyczących ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kultury.

Opracowanie służy rozwojowi gminy przez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania zabytków na potrzeby społeczne, gospodarcze i edukacyjne.

W GPOZ wskazano działania skierowane na poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Dokument uwzględnia uwarunkowania prawne, zewnętrzne oraz wewnętrzne w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Niniejsze Sprawozdanie obejmuje realizację zadań dla wyznaczonych kierunków działań, zawartych w GPOZ w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.

2. Podstawa prawna

Podstawą prawną do sporządzenia sprawozdania jest art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2021.710 t.j. z dnia 2021.04.16), wg którego Burmistrz zobowiązany jest do sporządzenia co dwa lata sprawozdania z realizacji GPOZ i przedstawiania go Radzie Miejskiej.

3. Metodologia

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych z następujących źródeł:

- komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Policach tj. Wydziały:
 - Gospodarki Gruntami
 - Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
 - Ochrony Środowiska
 - Oświaty Kultury i Sportu
 - Promocji i Współpracy Zagranicznej
 - Rozwoju i Funduszy Pomocowych
 - Techniczno-Inwestycyjny
 - Urbanistyki i Architektury
 - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (gminna jednostka organizacyjna)

4. Realizacja

Istotnym uwarunkowaniem mającym wpływ na realizację zadań zaplanowanych w GPOZ miało ogłoszenie pandemii covid-19. Zaistniałe ograniczenia w pewnym stopniu wpłynęły na opóźnienia w podjęciu i realizacji niektórych zadań. Dane i informacje nt. rozpoczętych i zrealizowanych działań, zebrano, usystematyzowano i ułożono według kolejności celów, priorytetów i kierunków działań zapisanych w GPOZ, z pominięciem zadań do tej pory nierealizowanych.

- Cel 1: **Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy przez utrzymanie walorów krajobrazowych i zapewnienie ekspozycji obiektów zabytkowych.**

Priorytet 1:

Ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego w polityce przestrzennej Gminy Police

Działania:

1. (UA) Określanie i aktualizacja w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z wieloletnim harmonogramem prac planistycznych) warunków ochrony układów urbanistycznych (z uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych i ekspozycji), terenów i obiektów zabytkowych, stref archeologicznych, zieleni historycznej i cmentarzy z uwzględnieniem danych gminnej ewidencji zabytków.
Wykonanie:
W ramach przeprowadzonych kolejnych dwóch aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tj. „Gmina –Zachód” „Nadbrzeżna-Kresowa” uaktualniono zapisy w planach miejscowych w części miejscowości Police, Tanowo i Pilchowo oraz w całym Przęsocinie w sumie dla 36 obiektów zabytkowych.
2. (FP) Aktualizacja dokumentów strategicznych o zadania z zakresu modernizacji i rewitalizacji obiektów i terenów o charakterze: przemysłowym, obiektów wpisanych do rejestru zabytków, przestrzeni publicznych z uwzględnieniem możliwości pozyskania środków finansowych na ich realizację.
Wykonanie:
W związku z nowelizacją przepisów dotyczących systemu zarządzania rozwojem i prowadzenia polityki rozwoju Gmina Police włączyła się opracowanie, ponadlokalnej zintegrowanej strategii z gminami sąsiednimi tworzącymi wspólny obszar funkcjonalny.
3. (SIP) Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków Gminy Police, w zakresie obiektów zdewaloryzowanych, obiektów o wartościach zabytkowych nie ujętych w ewidencji oraz włączenie do gminnej ewidencji zabytków archeologicznych, parków, alei.
Wykonanie:
Zarządzeniem Nr 130/2021 Burmistrza Polic z dnia 27 maja 2021r. dokonano aktualizacji gminnej ewidencji zabytków (GEZ), w ramach którego ujęto w ewidencji 162 stanowiska archeologiczne znajdujące się w Wojewódzkiej

Ewidencji Zabytków. Przeprowadzono także analizę nowego obiektu w celu ujęcia go w GEZ (budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Nadbrzeżna 1 w Policach), natomiast aktualizację zasobu GEZ zaplanowano na wiosnę 2022r.

- Cel 3: **Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania**

Priorytet 1:

Wspieranie właścicieli obiektów zabytkowych.

Działania:

1. (SIP) Udostępnienie pełnej informacji o źródłach i warunkach uzyskania wsparcia finansowego na prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych.

Wykonanie:

Przygotowano i opublikowano gminny serwis internetowy, poświęcony zabytkom na terenie gminy Police.

adres: http://sip.police.pl/zabytki_app

Założeniem serwisu jest jego elastyczność i rozwój. Obecnie zawiera kompletny zbiór obiektów znajdujących się w GEZ, wraz materiałem zdjęciowym z możliwością lokalizacji każdego obiektu na mapie, krótką historię ziemi polickiej oraz informacje o źródłach i warunkach uzyskania wsparcia finansowego na prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych.

Priorytet 2:

Przeciwdziałanie niszczeniu i niewłaściwemu użytkowaniu zabytków.

Działania:

2. (GKM) Podjęcie działań w celu uporządkowania i odpowiedniego zagospodarowania, oraz oznaczenia cmentarzy, wraz z zabezpieczeniem pozostałości nagrobków i przeprowadzeniem prac porządkowych przy zieleni.

Wykonanie:

Spośród 22 cmentarzy objętych bezpośrednio opieką gminy Police (z racji tytułu własności do gruntu):

- 5 jest obecnie czynnych, w związku z czym ma zapewnioną stałą opiekę sprawowaną przez powołaną m.in. do tego celu gminną jednostkę – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej;
- 2 razy w roku prowadzone są prace pielęgnacyjne w zakresie koszenia na obu cmentarzach w Niekłończycy;
- na 5 cmentarzach zorganizowano w 2021 społeczną akcję sprzątnięcia w zakresie usunięcia śmieci (oba cmentarze w Tatyni, 2 w Trzeszczyńcu oraz 1 w Siedlicach).

Priorytet 3:

Specjalistyczne rozpoznanie badawcze w zakresie obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych

Działania

1. (TI) Wykonywanie dokumentacji ekspertyz i badań konserwatorskich, poprzedzających prace remontowe obiektów zabytkowych
Wykonanie:
Gmina udzieliła dotacji w wysokości 5000 zł na wykonanie inwentaryzacji konserwatorskiej dla ruin klasztoru augustiańskiego w Jasienicy

- Cel 4: **Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego**

Priorytet 1:

Uwzględnianie wartości ekspozycyjnych poszczególnych obiektów, układów przestrzennych i walorów krajobrazowych terenu Gminy Police

Działania:

1. (UA) Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (zgodnie z wieloletni harmonogramem prac planistycznych) ochrony sylwet miejscowości ze szczególnym uwzględnieniem ekspozycji od strony wjazdów do tych miejscowości
Wykonanie:
W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pn. „Nadbrzeżna-Kresowa” uwzględniono ustalenia służące ochronie układu przestrzennego zabudowy z lat 20-30 XX w. w rejonie ul. Kresowej i Korczaka
2. (OŚ) Podjęcie działań mających celu uporządkowanie i pielęgnację zabytkowych zespołów historycznej zieleni będących własnością gminy.
Wykonanie:
 - Spośród 22 cmentarzy objętych bezpośrednio opieką gminy Police:
 - 3 cmentarze zostały objęte opieką w ramach prowadzenia bieżących prac dot. utrzymania i pielęgnacji zieleni (Police, ul. Klonowa oraz ul. Mazurska, Police (Jasienica) ul. Jana Kazimierza);
 - dla 4 cmentarzy w 2021 r. zostały zlecone inwentaryzacje zieleni wraz z oznaczeniem drzew w systemie ArboTag (2 cmentarze w Tatynii położone na północ od głównej drogi oraz oba cmentarze w Uniemyślu);

- **Cel 5: Zwiększenie atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami**

Priorytet 1:

Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów i oferty turystycznej.

Działania:

1. (PW) Ujęcie wybranych obiektów zabytkowych w ofercie turystycznej gminy.
Wykonanie:
 - W 2021 wydane zostały dwie 16-stronnicowe ulotki dot. promocji gminy Police. Zamieszczono w nich zarys historyczny Polic oraz atrakcje turystyczne na jednodniowe bądź weekendowe wycieczki tematyczne.
2. (PW) Popularyzacja zasobów kulturowych gminy w prasie, radiu, telewizji.
Wykonanie:
 - W każdą sobotę o godz. 13.00 organizowane są darmowe wycieczki po terenie fabryki i muzeum. Oprócz tego stowarzyszenie organizuje na bieżąco różnego rodzaju imprezy, np. Noc Muzeów czy Dzień dziecka ze Skarbem.

Priorytet 4:

Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Działania:

1. (OK) Wspieranie rozwoju regionalnych muzeów, galerii, izb pamięci.
Wykonanie:
 - Gmina Police dwukrotnie udzieliła dotacji Stowarzyszeniu Przyjaciół Ziemi Polickiej „Skarb”. W 2020r. 48 000 zł – na utrzymanie Muzeum Historycznego „Skarb” oraz organizację wystaw. W 2021r. 49 647 zł na rozbudowę ekspozycji działów Muzeum oraz polepszenie dostępu do informacji dla zwiedzających.
2. (PW) Inicjowanie i wspieranie wydawnictw obejmujących zagadnienia ochrony dóbr kultury (foldery, przewodniki).
Wykonanie:
 - W 2021 roku wydany został folder pt. „Police – moje miasto”. Informacje w nim zawarte dotyczą historii, inwestycji, położenia Polic, turystyki, przyrody, kultury, sportu, recyklingu oraz współpracy miast partnerskich.
3. (OK) Wspieranie inicjatyw edukacyjnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych i idei małych ojczyzn.
 - W ramach prelekcji historycznych organizowanych w Miejskim Ośrodku Kultury w Policach i Bibliotece Miejskiej, w marcu 2020 zorganizowano w ramach cyklu „Regionalne spotkania z ludźmi z pasją...” - spotkanie z Bartoszem Sitarzem, pt. „Społeczność grecka i macedońska w Policach po II wojnie światowej”.

GŁÓWNY SPECJALISTA
ds. Systemu Informacji Przestrzennej

mgr inż. arch. Andrzej Haba

